

Veelgestelde vragen over de herdenking bij het *Nationaal Monument Westerbork op 4 mei 2019*

Hoe laat begint het en waar?

Het programma begint om 19.00 uur bij de slagboom van het kampterrein met een Stille Tocht.

Hoe laat moet ik precies aanwezig zijn?

U moet om uiterlijk 19.00 uur bij de slagboom aanwezig zijn. Door de verkeersdrukte kan er oponthoud ontstaan bij de aanvoer naar het kampterrein. Houdt u daar rekening mee. Vanaf 16.30 uur kunt u met uw auto doorrijden naar het kampterrein.

Waar kan ik parkeren en waar niet?

U wordt doorverwezen door verkeersregelaars naar een parkeerplek onder de radiotelescopen. Volg de aanwijzingen van deze verkeersregelaars en de politie op.

U mag niet in de berm van de weg naar het kampterrein parkeren. Hier geldt een stopverbod. Keren op de weg geeft oponthoud en de berm is zeer drassig!

Hoe kom ik er?

Met auto – van 16.30 tot 18.30 uur doorrijden richting het kampterrein en voor het parkeren instructies van de verkeersregelaars volgen.

Met fiets – naar kampterrein fietsen via het Bospad en op aanwijzing verkeersregelaar fiets parkeren – daarna nog 100 meter lopen naar slagboom.

Wandelend – naar kampterrein wandelen via het Melkwegpad (40 minuten)

Uit veiligheidsoverwegingen mogen wandelaars en fietsers niet van de weg waarover de auto's rijden gebruik maken. Fietsers maken gebruik van het Bospad, wandelaars van het Melkwegpad.

Met bus – de bus brengt u zo dicht mogelijk bij de slagboom zo lang het verkeer het toelaat. Er rijdt na 16.30 uur nog 1 keer een bus, uitsluitend voor mensen die slecht ter been zijn.

Let op: de achterzijde van het kampterrein (richting Amen) is afgesloten voor alle verkeer (dus ook wandelaars) op last van de Brandweer en de Politie. Via deze weg is de herdenking niet toegankelijk.

Hoe ver is de slagboom van het parkeerterrein onder de telescopen vandaan?

U moet gemiddeld nog 400 meter lopen naar de slagboom

Vanaf hoe laat mag ik met mijn auto doorrijden?

16:30 uur – volg instructies verkeersregelaars

Wie worden herdacht?

Bij sommigen bestaat onduidelijkheid over de vraag wie er tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei worden herdacht. De officiële tekst van het memorandum, het gedenkschrift voor de Nederlandse dodenherdenking, stelt:

'Tijdens de Nationale Herdenking op 4 mei herdenken we allen – burgers en militairen – die in het Koninkrijk der Nederlanden of waar ook ter wereld zijn omgekomen of vermoord sinds het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, in oorlogssituaties en bij vredesoperaties.'

Wat gebeurt er als ik op de fiets via het fietspad aan de achterkant van het kampterrein aankom?

Medewerkers van het Herinneringscentrum zullen u vragen door te fietsen over het nieuwe fietspad en aan de voorzijde uw fiets, op aanwijzen van een medewerker, te parkeren. Daarna is het nog 100 meter lopen naar de slagboom.

Hoe is de stoet samengesteld?

Op het kampterrein achter de slagboom staan de schoolkinderen van de adoptiescholen. Programmamedewerkers en oud-kampgevangenen met hun familie. Vertegenwoordigers van organisaties 40-45, van overheidsinstellingen en van militairen. Leden van de Raad van Toezicht en de directeur van het Herinneringscentrum. Medewerkers van het Herinneringscentrum voor de organisatie.

Waarom moet ik voor de slagboom wachten tot de stille tocht begint?

De overige aanwezigen worden verzocht te wachten voor de slagboom. Alle wandelaars die nog op het kampterrein aanwezig zijn worden verzocht zich bij de stille tocht aan te sluiten. Uit respect voor de slachtoffers die van deze plek werden weggevoerd wordt de stille tocht begonnen op een leeg kampterrein.

Zijn er rolstoelen beschikbaar?

Er zijn een aantal rolstoelen beschikbaar. Als u zelf in het bezit van een rolstoel bent, adviseren wij u deze mee te nemen.

Wat hoor ik na de twee minuten stilte: de Last Post of Taptoe?

Het Taptoe-signaal is de muziek die jaarlijks de twee minuten stilte inluidt bij de dodenherdenking. Het wordt gespeeld door de trompet of hoorn. Soms wordt het Taptoe-signaal verward met de Britse Last Post. Dit is niet verwonderlijk; stukken lijken erg op elkaar. Het Nationaal Comité adviseert bij de herdenkingen op 4 mei het Taptoe-signaal te spelen.

De naam Taptoe is gebaseerd op het commando 'Tap toe!', als in: 'Sluit de biertap!' Dit commando werd vroeger in kazernes gebruikt om duidelijk te maken dat de dag voorbij was. Naar verluid werd het signaal al in de tijd van Prins Maurits geblazen (begin 17e eeuw). Naast het praktisch nut heeft het Taptoe-signaal door de jaren heen een ceremoniële waardigheid en sterke traditie opgebouwd. Inmiddels is het de natuurlijke begeleider van herdenkingen en begrafenissen met militaire eer.

De geallieerden hebben de Britse Last Post bij de Nederlandse bevrijding naar Nederland gebracht. Ook Nederlanders die in de Prinses Irene Brigade vochten, of hun militaire opleiding in Engeland kregen, raakten met de Last Post vertrouwd. Nederlandse militairen die beroepsmatig met de ceremonies te maken hebben, koesteren groot respect voor de Last Post. Ze pleiten er wel voor bij officiële ceremonies het Nederlandse Taptoe-signaal te gebruiken omdat dit een lange traditie kent.

Waarom staan er kinderen langs het monument?

Twee scholen uit Westerbork hebben de monumenten geadopteerd. Leerlingen van deze scholen vormen een rij langs het Nationaal Monument Westerbork. Zij steken de rails over na de 2 minuten stilte en leggen een rode roos op de rails. Daarna volgen de andere bloemstukken en kransen.

Wie leggen bloemen, bloemstukken en kransen?

De adoptiescholen, programmamedewerkers en hun familie, vertegenwoordiger van organisaties 40-

45, overheidsinstellingen en militairen. Op aanwijzing van medewerkers van Herinneringscentrum Kamp Westerbork kunnen daarna alle aanwezigen desgewenst hun bloemen leggen en/of hun respect betonen op het monument. Bij het stootblok slaat u linksaf het pad met houtsnippers op, daarna leidt het fietspad weer terug naar het kampterrein.

Wat moet ik doen als ik bloemen namens een organisatie wil leggen?

U meldt dit bij het Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Op de avond zelf staan er medewerkers op het plein voor de slagboom, u kunt bij hen melden dat u een bloemstuk wilt leggen. Zij bepalen de volgorde van de bloemlegging. Na het programma en de 2 minuten stilte kunt u op een teken van de organisatie bloemen leggen.

Waar moet ik bloemen leggen?

Dit mag u zelf bepalen, het kan tegen de rails, op de bielzen, op of tegen het stootblok, op de tekststenen enz. Na het leggen slaat u linksaf het pad met houtsnippers op, zo komt u weer op het fietspad dat naar het kampterrein leidt.

Wie zendt de herdenking uit op radio en tv?

RTV Drenthe

Wie werken er mee aan de herdenking?

Stef Bos, Julia Doornebosch, Freddy Huizeling, Melissa Jongman, Stephen de Koning, Leon Kok, Loïs van Malenstein, Mick Markan, Gidon Peeper, Hans Peeper, Lisa Press-Peeper, Suus Pronk, Janine Venema, Joop Waterman, schoolkinderen uit Westerbork van OBS De Lindelaar en CBS De Wegwijzer.

Wat betekent het kaddisj?

Het kaddisj is een lofzang op God en een uiting van blijvend vertrouwen in de toekomst. Het wordt door een naaste gezegd bij het overlijden en begraven. Ondanks het verlies blijft het zinvol om door te leven en verder te gaan. Bovendien tonen de nabestaanden door het kaddisj dat zij bereid zijn de joodse tradities en de waarden waar de overledene voor stond, in hun eigen leven voort te zetten.

(uitgesproken door Joop Waterman, geboren in kamp Westerbork)

Hoeveel mensen nemen deel aan de Dodenherdenking op het kampterrein?

Ca. 5000 mensen

Wat moet ik doen als ik te laat ben voor de herdenking?

U kunt naar het Nationaal Monument lopen en de herdenking volgen op het grote scherm bij het monument. Wij vragen u tijdens het lopen stilte in acht te nemen.

Is er EHBO aanwezig?

Ja, er zijn 10 EHBO'ers verspreid tussen het publiek aanwezig.

Bovendien zijn er 2 ambulances op het kampterrein. De centrale post is in de witte tent aan de rand van het kampterrein.

Waarom mag ik anders niet naar het kampterrein met mijn auto?

Vanwege de aanwezigheid van radiotelescopie op het kampterrein geldt er een storingsvrije zone in het gebied. ASTRON geeft ons toestemming om voor, tijdens en na de Dodenherdenking door de storingsvrije zone te rijden. Ook zetten zij gedurende de Stille Tocht de telescopen in 'rouwstand'.

Is er een wc op het kampterrein?

Ja, aan de rand van het kampterrein, naast de tent van de EHBO, staat een sanitaire unit, die ook toegankelijk is voor rolstoelen.

Hoe herken ik de medewerkers van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork?

De medewerkers in het publiek dragen een paars hes met logo en/of een badge.

Wat gebeurt er na de herdenking en de bloemlegging?

Na afloop van de herdenking bieden wij op de route naar de parkeerplaats gratis koffie en thee aan.